

MAGYAR AFRIKA TÁRSASÁG
AFRICAN-HUNGARIAN UNION

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR
AHU HUNGARIAN AFRICA-KNOWLEDGE DATABASE

MARGITTAI, Gábor

Függőleges séta – Szigetek a Nílus mélyén – Afrika csángói, a magyarabok /
Vertical Walk – Islands in the Nile – Africa's Csango, the Magyarabs (3)

Eredeti közlés /Original publication:

Magyar Nemzet, 2007. március 24, szombat 01:00

Elektronikus újraközlés/Electronic republication:

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR – 000.002.191

Dátum/Date: 2017. május / May 19.

filename: margittai_2007_Magyarabok03

Az elektronikus újraközlést előkészített?

/The electronic republication prepared by:

B. WALLNER, Erika és/and BIERNACZKY, Szilárd

Hivatkozás erre a dokumentumra/Cite this document

MARGITTAI, Gábor: Függőleges séta – Szigetek a Nílus mélyén – Afrika csángói, a magyarabok / Vertical Walk – Islands in the Nile – Africa's Csango, the Magyarabs (3), *AHU MATT*, 2017, **pp. 1–12.** old., No. 000.002.191, <http://afrikatudastar.hu>

Eredeti forrás megtalálható/The original source is available:

Az interneten / At the internet

Kulcsszavak/Key words

magyar Afrika-kutatás, látogatás Szudánban a magyaraboknál, a magyarabok származása, emlékezéseik múltjukra és mozaikok mai életükből
African research in Hungary, A visit to Sudan among the Magyarabs, the origin of the Magyarabs, their memories of their past and mosaics from their today's life

AZ ELSŐ MAGYAR, SZABAD FELHASZNÁLÁSÚ, ELEKTRONIKUS,
ÁGAZATI SZAKMAI KÖNYV-, TANULMÁNY-, CIKK-, DOKU-
MENTUM- ÉS ADAT-TÁR / THE FIRST HUNGARIAN FREE
ELECTRONIC SECTORAL PROFESSIONAL DATABASE FOR BOOKS,
STUDIES, COMMUNICATIONS, DOCUMENTS AND INFORMATIONS

* Magyar és idegen – angol, francia, német, orosz, spanyol, olasz és szükség szerint más – nyelveken készült publikációk elektronikus könyvtára / Writings in Hungarian and foreign – English, French, German, Russian, Spanish, Italian and other – languages

* Az adattárban elhelyezett tartalmak szabad megközelítésűek, de olvasásuk vagy letöltésük regisztrációhoz kötött. / The materials in the database are free but access or downloading are subject to registration.

* Az Afrikai Magyar Egyesület non-profit civil szervezet, amely az oktatók, kutatók, diákok és érdeklődők számára hozta létre ezt az elektronikus adattári szolgáltatását, amelynek célja kettős, mindenekelőtt sokoldalú és gazdag anyagú ismeretekkel elősegíteni a magyar afrikanisztikai kutatásokat, illetve ismeret-igényt, másrészt feltárni az afrikai témájú hazai publikációs tevékenységet teljes dimenziójában a kezdetektől máig. / The African-Hungarian Union is a non-profit organisation that has created this electronic database for lecturers, researchers, students and for those interested. The purpose of this database is twofold; on the one hand, we want to enrich the research of Hungarian Africa studies with versatile and plentiful information, on the other hand, we are planning to discover Hungarian publications with African themes in its entirety from the beginning until the present day.

FÜGGŐLEGES SÉTA

Szigetek a Nílus mélyén – Afrika csángói, a magyarábok (3)

MARGITTAI, Gábor

Magyar Nemzet, 2007. március 24., szombat 01:00

Nem fér a fejükbe, miért egyoldalú a vágyódásuk, és Magyarország hogyan képes ilyen kutyául bánni határon túlra szakadt fiaival. Nem akarnak sem pénzt, sem állampolgárságot – csupán némi odafigyelést. Amilyen hősiessé volt a kezdet, olyan dicstelen lehet a magyaráb történelem vége.

Allahra, itt nincs helye a hazudozásnak. Mondd meg, ki volt apád, nagyapád, én megmondom, magyaráb vagy-e – futtatja végig ujját egy agyongyűrt füzetlapon Asszuán légi forgalmának irányítója, Dahab kapitány. – Akinek az ősei nem szerepelnek ezen a papíron, az nem tartozik közénk.

Kézzel kézre jár az iskolai füzet az előkelően berendezett vendégszobában, s az anébai magyarábok homlokráncoló igyekezettel idézik föl a neveket: Ahmedek, Mohamedek, Hasszánok, Alik röpködnek, Dahab kapitány pedig aranykeretes szemüvegét az orra hegyére tolva, a kertészek gondosságával ellenőrzi a törzset, az oldalágakat és a kiszáradt gallyakat. Hófehér turbánjában, fekete köpönyegében olyan, mintha ősei, az omdák, a falu előjárói elevenedtek volna meg, akik egyensúlyban tartották az oszmán–magyar idegenlégió társadalmi életét.

Magyaráb családja

Álmunkban sem reméltük. Amióta az orientalista Fodor István gyűjteménye kikerült a magyar tudományosság látóköréből, nemigen bukkanhatott senki efféle leletre. Dahab körül rajzanak az izgatott emlékek, de száz névnek is egy a vége – Ibrahim el-Magyar. Ábrahám, a szolgavezér, az elfelejtett helyőrség kapitánya. Ő a gyökérzet, belőle

ered a felmenők bozótja – és a szoba feszült légköréből arra következtetünk, ez a perc nem csupán számunkra történelmi jelentőségű.

De pokolra kell annak menni, aki részt akar venni a kapitány szellemidéző szertartásán. Kimerülten vonszolnia magát a fáradhatatlan Idrisz el-Hadzs nyomában, aki a magyaráb és fadidzsa impresszionizmus nagymestere: a mindenből csak villanásnyit mágusa. Napokat várni rá mindhiába, végül a megfutamodást fontolgatva eljutni a kegyelmi pillanatig, amikor Mr. Idrisz mobiltelefonján kamaszos hangú, nyájas úriember jelentkezik be a magyarországi újságírókat kérve.

– Magyarázzák el nekem, mi az ördögöt kerestek azokban a núbiai falvakban, amelyekben egyetlen magyaráb sem él?! Indulásuk előtt miért nem kérték el magyarábok telefonszámát, címét, hiszen évek során több magyarországi utazó járt nálunk – záporoznak Imám Szabri gyakorlatias kérdései. Bő egy hét idegkimerítő vargabetűi után ott ülünk megint Asszuán központjában, a hajdani szovjet klub kör alakú épületében, amelyben Imám idegen nyelvű könyvesboltját működteti. Szégyelljük bevallani a férfinak: a magyarországi utazók nem mindig őrzik meg a telefonszámokat.

– Ha nem megy híre Anébában, hogy maguk éjszaka ott jártak az esküvőn, mi sosem találkozunk – mondja szemrehányóan Imám Szabri, és néhány percnyi beszélgetés után áldani fogjuk jó sorsunkat, hogy a „Magyar család” tagjai mostanában is buzgón elújságolják egymásnak az eseményeket.

Imám angol, francia, német nyelvű köteteket árul Egyiptom történelméről és művészetéről; a Nílus-parti sétányon, az asszuáni Kornison fekvő boltja intellektuális találkahely, ahol ókormániás világcsavargók, tétovázó, majd egy emberként ugyanazt a könyvet megvásároló japán turistacsoport, valamint telüket a kellemesen tikkasztó Núbiában töltő, esetlen helybéli viseletükről és rendkívül piros arcbőrükről felismerhető, félnótás brit nyugdíjasok futhatnak össze. A magas, elegáns, kissé görnyedt férfi legtöbbször leülteti, s teázás közben elbeszélgetnek a Nílus-forrásvidékének 19. századi kutatóiról, a fekete fáraókról vagy vallásbölcseleti kérdésekről. Ha pedig csütörtök, akkor befejezetlen obeliszk: ezen a napon Imám Szabri átteszi székhelyét az ókori gránitbányába, másik könyvesboltjába, ahová időnként magyarországi csoport is betér.

– Tudják a magyar látogatók, hogy kitől vásárolnak?

– Csak egy-két idősebb, olvasottabb magyar turista mutatja ki örömet, amikor közlöm, hogy magyaráb vagyok – feleli. – Legtöbbjüknek fogalmuk sincs arról, mi közünk egymáshoz.

Magyaráb-irki, Magyararti, Magyarijja, Magyar-nirki, Hillit el-Magyaráb – sorolja Imám Szabri, hogy mi közünk van egymáshoz: a régi magyaráb településnevek mind magukban foglalják gy-vel (nem g-vel s nem dzs-vel!) ejtett nemzetnevünket, amelyet e falvakkal együtt mállasztott szét a Nasszer-tó 1964-ben. A férfi kisgyermekként élte át a kitelepítést, de még jól emlékszik az egykori magyaráb világra:

– Szülőföldemen, a régi Anébában otthonunk egész nap nyitva állt a vendégek előtt. Fekete szolgálk reggeli és ebéd előtt frissen sütött kenyeret; az étel először a látogatót illette. Nagy, tekintélyes család volt a miénk, ahogy a magyaráboké általában: apám Régi-Anéba sejkje volt. Emlékszem nagyanyámra is, zöld kereszt volt a homlokára tetoválva, de azt már nem tudom, milyen céllal – gondolkodik el Imám Szabri, és elsötétül az arca, amint egyre mélyebbre merészkedik az elsüllyedt núbiai világba. – Kétéves húgom meghalt a költözéskor, mert Új-Anébában, a sivatag közepén ihatatlan volt a víz, és gyökeresen más az éghajlat, mint a Nílus mentén. Hajdan, ha reggelente kinyitottuk házunk ajtaját, zöldet láttunk. Áttelepítettek bennünket, attól fogva csak szürkét. Állami rendelet szerint mindenünket – bútorainkat, használati tárgyainkat is – ott kellett hagynunk. Azóta csak szenvednek a magyarábok új lakhelyükön, új kultúrájukban, mint minden núbiai. Egykor tanyáik környékén művelték birtokaikat, tartották állataikat; ma nagyobb földekhez juthatnak ugyan, de új módszerek elsajátítására lenne szükség.

Imám Szabri nem sokáig maradt Új-Anébában: tizennyolc évesen Kairóba ment, elvégezte a kereskedelmi egyetemet; aztán Alexandriában, majd Szaúd-Arábiában dolgozott marketingmenedzserként, eleget téve a muzulmánok egyik legszentebb kötelességének: teljesítette a mekkai zarándoklatot, a hadzsot. Két éve viszi könyvesboltjait Aszszuánban, Dél-Egyiptom turisztikai központjában. Brit barátai a háta mögött elismerően mondogatják: szépen megtollasodhatott volna, ha szállodába, túrahajókba fekteti a pénzét, de ő a könyveket választotta, mivel a világ nagy kérdései érdeklik.

A művelt és kiábrándult Imám Szabri kérdéseire sem könnyű megfelelni.

Ibrahim el-Magyar

– Dahab Mahmud Dahab Khalil Mohamed Szulejmán Dzselaeddin... Ibrahim el-Magyar – az asszuáni légi irányító ujjperceit is igénybe veszi, hogy felsorolja ősei nevét. Önérzetesen közli: férfiágon tizenhárom felmenőjét tudja előszámlálni – nőágon azonban egyet sem, azt errefelé nem tartja számon az emlékezet. Ismét Anébába tartunk a kapitány autóján. – A magyaráboknak elmondhatatlanul fontos a származásuk, büszkék arra, honnan jöttek. Magyarábnak lenni dicsőség: háromszázötven évig mi voltunk Núbia urai. Magyaráb családok adták a vezetőket azokban a falvakban, amelyekben őseink is éltek. A nagyapám meg az ő apja, aztán annak az apja Anéba omdája volt: ők bírásokodtak és adtak pénzt a rászorulóknak. Kérdezzenek meg bárkit ezen a vidéken: tudni fogja, ki a magyaráb és ki nem az. A mi családjaink manapság is nagy hírűek. Anébában például három-négy famíliára vezet vissza magát minden magyaráb. Élnek itt persze más eredetű törzsek is. Az aburázok és a kusábok: törökök, a bizerdzsinábok: azerbajdzsániak – Mohamed Munir, a neves egyiptomi énekes például bizerdzsináb. A bosnyák eredetűek inkább Asszuánban és környékén telepedtek le, de még ők is előszeretettel vallják magukat magyarábnak, ez akkora rangot jelent. Nos, e családok alapítói Szelim szultánnal jöttek Egyiptomba. Ősapánk, Ibrahim el-Magyar – de el-Magyarábnak vagy el-Magyarinak is nevezzük őt, ugyanazt teszi – rangos személyiség volt a török hadseregben, a szultán katonai szakértője, majd felelős vezető Núbiában. Amikor Szelim ereje meggyengült Egyiptomban, és a magyar katonákról, hivatalnokokról megfélemedezett, ők élni kezdték saját életüket; s pozíciójánál fogva Ibrahim nyilván csak a legtekintélyesebb núbiai családba házasodhatott be. Tudják, fontos ember a fontos emberrel.

– Nem voltak összeütközések a núbiaiak és a magyar katonák között?

– Hogyne lettek volna. Aburáz családokkal, törökökkel folytak területi viták, hasonlók, mint Boszniában és Szerbiában nemrégiben. Amikor Mohamed Ali a 19. században megszállta Felső-Egyiptomot, és elűzte Kairóból a mamelukokat, azok Núbiába menekültek, és felszámolták a magyaráb uralmat. De ezen a vidéken mindenki muzulmán volt, Észak-Szudán és Dél-Egyiptom között akkoriban nem húzódott határ, Núbia egybetartozott. A mi szokásaink és a nyelvünk ugyanaz, mint a núbiaiaké: fadidzsa. Ők ugyanúgy néznek ki, mint én.

Nem, igazán nem maradt semmilyen sajátosan magyaráb szokás, tárgy vagy ruhadarab a Nagy Gát előtti időkből. Mindnyájan núbiai fadidzsák vagyunk.

Imám Szabri

– Núbiaiak vagyunk, de valamelyest különbözünk tőlük: világosabb a bőrünk, más az arcformánk, egyszóval külsőleg is meg tudjuk különböztetni egymást és az idegenek bennünket – magyarázza Imám Szabri, Dahab kapitány unokatestvére a Nílus-parti könyvesboltban. – Amikor a egyes magyar diplomaták bizonyosságot követeltek tőlünk jó néhány éve, mondván, a magyaráb ügy csak legenda, azt mondtam, a történelem nyújthat egyedül bizonyítékot. Miért nem valljuk magunkat oroszoknak, netán angoloknak vagy németeknek? Abból több hasznunk származhatna... A világ összes országa ügyel a határain kívül élő nemzettársakra – magyarázzák meg nekem, a magyarok miért nem képesek erre?! Ahol visszautasítottak bennünket, oda nem mehetünk még egyszer.

Imám Szabri a maga csöndes, kesernyésen szellemes modorában valóságos vádbeszédet tart, miközben boltjában ki-be járnak a rövidnadrágos turisták. Öccse, a huszoneves Emir szolgálja ki a betérőket.

– Ő már nem igazán ismeri történelmünket – int Emir felé a férfi. – Gyermekeimnek átadom hagyományainkat, de egyszer majd megkérdezik: rendben, magyarábok vagyunk, apám, de milyen kapcsolatunk van az anyaországgal – s erre mit felelhetek? Ha rövidesen nem épül ki hivatalos, állami szintű kapcsolatrendszer Magyarország és a magyarábok között, a következő generációk már semmit nem fognak tudni arról, hogy kik ők, és kik voltak az őseik. Megértjük, hogy önök hazájuk szovjet megszállása alatt nem látogathattak el hozzánk, de ezek az idők elmúltak. Nem múzeumi tárgyak vagyunk, hogy időnként felkeressenek és megbámuljanak bennünket a magyarok! Nem akarom megsérteni magukat, de az nem elég, hogy pár évente idejönnek az újságírók, aztán meg semmi sem történik. Közérdeklődésre volna szükségünk, hogy érezzük: van másik hazánk is, amelyik figyel ránk. A magyaroknak meg kell végre érteniük: nem akarunk semmit tőlük, sem munkát, sem állampolgárságot, csak hogy tudják, létezőnk, és büszkéek vagyunk eredetünkre. És az sem volna baj, ha nemcsak

Angliában vagy Amerikában, de Magyarországon is taníthatnám a gyermekeimet – hiszen inkább oda tartozunk.

– A magyarábok mit tesznek azért, hogy ez a kapcsolatrendszer kiépülhessen? Van olyan egyesületük, érdekvédelmi szervezetük, amellyel tárgyalhatna a magyar kormány – ha egyszer az igény is felmerül?

– Kairóban minden hónap első csütörtökén ül össze a Dzsemajja el-Magyaráb, azaz a Magyaráb Klub, amely nem csupán találkozási lehetőség, de önszervező intézmény is. A kairói Holtak Városában magyaráb temetőt tartunk fenn. Anébában, Gattában, Tuskában és Ibrimben most gyűjtünk pénzt a családoktól, hogy Asszuánban felépülhessen a magyaráb központ.

– Egyiptomban a magyarábok ugyanúgy kisebbségként határozzák meg magukat, mint például a keresztény koptok?

– Hogy etnikai csoportként definiáljuk magunkat, ahhoz erő, terület kell, ami Magyarországnak van, nekünk nincs. Mi „területek között” élünk. A kisebbségi lét a nyelv, a föld, a népesedés kérdése: hogy mennyire hatékony az adott csoport önfenntartó ereje. Ha azt mondom, a magyaráb kisebbség tagja vagyok, vajon ki fog gondoskodni rólam? Magyarországot csak az érdekli, hogy mik a követeléseim. De nekem nincsenek ilyenek, Allahnak hála, nagyszerű egzisztenciám van itt Asszuánban.

Imám Szabri invitál, menjünk föl a volt szovjet klub körerkélyére, ahonnan pompás kilátás nyílik a Nílusra. A nyugati part sivatagos dombjai mögött éppen lenyugszik a nap, a felukkák bevont vitorlával siklanak a kikötőbe, miközben eltűnnek az utolsó árnyékok is a vörös-szürke gránitsziklába vájt nemesi sírok, a dél kapuját őrző ókori hadvezérek és hivatalnokok temetkezési helye fölött. A könyves férfi elgondolkodva szürcsöli teáját.

– Egyiptomban 1980 óta szó sincs kisebbségekről, mivel országunkban is Tito egységesítő ideáját akarták erőltetni. Ám a koptok – részben Amerika bátorítására – mára felemelték fejüket, és a núbiaiak is megemlítik olykor az emberi jogok kérdését. De a keresztény koptokat sem nemzetiségi, hanem vallási identitásuk miatt éri hátrányos megkülönböztetés, míg a muzulmán magyarábokra az vonatkozik, ami a núbiaiakra. Ha csorbulnak a jogaim, azok nem magyarábokként, hanem egyiptomi polgárként csorbulnak – fogalmaz Imám Szabri nagyon körültekintően.

Dahab kapitány

- Minden rendben?
- Hál' istennek, rendben.
- Jól van?
- Jól, istennek hála.

A helyi illem szerint Dahab kapitány legalább tucatszor elismétli ezeket a kérdéseket, hogy alaposan meggyőződhessen Zakarijja rendőrtiszt hofylétéről, s végre a lényegre térhessünk. Csöngetés, alacsonyabb rangú rendőrtiszt be, papírokkal ki, újabb csöngetés, még alacsonyabb rangú rendőr be, kiegészítő nyomtatvánnyal, útlevelünk fénymásolatával szalad a valamivel magasabb rangú után, csöngetés, legalacsonyabb rangú, már nem is rendőr, hanem egyszerű csicskás kólával, teával be, teli hamutartóval ki. Aztán ugyanez visszafelé. Hogy a magyaráb falvakba ellátogathassunk, szinte minden este az asszuáni turistarendőrség mocskos, félhomályos őrsén kell ücsörögnünk – amitől minden turistát mentsen meg a Jóisten. Géppisztolyos közrendőrök, zselézett hajú naplopók és a főnökeikkel alázatoskodó, a kuncsaftokkal ostobán pöffeszkedő nyomozótisztek sorfalán kell átvergődnünk, hogy nagy-nagy protekcióval, Dahab kapitány minden társadalmi súlyát latba vetve kikössünk az ugyancsak anébai származású, félarab, félnúbiai Zakarijjánál, aki még csak ránk sem néz, miközben ügyünket intézi. Asszuán határát ugyanis kizárólag rendőrségi konvojjal hagyhatjuk el – nélkülözvén Idrisz el-Hadzs kapcsolatrendszerét. Konvoj pedig csak Luxorba megy, a kisebb településeket elkerüli, hiszen azokon a helyeken semmi keresnivalójuk idegeneknek – a rend őrei szerint a Muzulmán Testvérek esetleg elnyiszálnák a torkukat. Hosszas gyözködés és egyoldalú udvariaskodás után végre elérjük, hogy először Zakarijja rokonának anébai lakodalmára kapjunk rendkívüli eltávozási engedélyt (ahová aztán be sem tesszük a lábunkat); más alkalmakkor pedig különleges útvonalengedéllyel egyszerűen „kiszálljunk” a konvojból, és magánautóval lopakodjunk be Anébába.

Ma már szó sincs terméketlenségről: dús cukornádföldek, pálmali-getben meglapuló, kisebb tevenyájakat tartó tanyák s vadul burjánzó gyümölcsösök kísérik az Anébához közeli keskeny és zavaros vizű Nílus-csatornát. Arab napszámosok sarlózzák a nádat a határban; Anéba szélén új mecset és Korán-iskola épül szaúdi, egyesek szerint vahabita pénzből. A „magyaráb utcában”, a hat-nyolc magyaráb csa-

ládnak otthont adó házak között gyerekkroham fogad bennünket, a kőpadkákön és az utca porában ücsörgő, arcukat nemigen rejtegető aszszonyok kedvesen köszöntenek, de amikor előkerül a fényképezőgép, szélsebesen eltűnnek házuk mélyén. A nyolcezer lelkes Anéba hamisítatlan új-núbiai falanszterfalu: egymáshoz tapadó egyforma házak mértani hálózata, előttük egy-két kókadozó díszpálma vagy virágzó hibiszkusz, de az egész település a sivatag reménytelen homoktengerén áll. A házak gondosan rendben tartottak, és a magyaráboknál ugyanolyanok a terek, a bútorok és mindenekelőtt a vizeskorsók, akár a núbiai lakhelyeken.

– Több ezer négyzetmétert mondhattam az otthonomnak Régi-Anébában – emlékezik Dahab kapitány, miközben a magyaráb utcán sétálunk –, mivel házaink egybenyíltak: ha akartam, végigsétálhattam a szüleim, a nagyszüleim és a többi családtag hajlékán, ki sem kellett lépnem az utcára. Ma legfeljebb kétszáz négyzetméter az enyém, és az csakis függőlegesen, nem vízszintesen járható be.

Husszein Ahmed Mohamed Hamza úrnak, a falu talán legöregebb magyarábjának pusztán két négyzetméter jut: a félvak, betegeskedő férfiú régóta az ágyat nyomja, jöttünkre azonban felül, finom mosollyal üdvözöl, szobája megtelik kíváncsi rokonokkal. Egy pohár fahéjas meleg tejet nyomnak a kezünkbe.

– Amikor 1992-ben Magyarországon jártam a magyaráb küldöttség tagjaként, nagyon jól éreztem magamat – mondja udvarias angolsággal, negatív tapasztalatokat nem említve. – Láttuk a múzeumot, a várat Budapesten – ha lehetne, szívesen mennék még egyszer. De állami közti kapcsolatokra volna szükség: ha például a magyarok iskolát vagy kórházat alapítanának Anébában, annak híre menne a magyaráb közösségben. Így is többen jönnek hozzánk Magyarországról, csak aztán nem válaszolnak a megkeresésünkre, amit nem értek, hiszen mi olyan szívesen láttuk őket vendégül.

Husszein Ahmed

A hetvennyolc esztendőss Husszein Ahmed hangsúlyozza: a fiatalok örömmel jönnének hozzánk tanulni. A magyarábokra eredendően jellemző a tanulásvágy, sokan költöznek Kairóba, hogy egyetemre végezzenek, és a magyaráb családok azért vállalnak a núbiai átlagnál jóval kevesebb gyermeket, hogy finanszírozhassák minőségi képzésü-

ket. A férfi büszkén hozzáteszi, hogy a magyarábok, ha csak lehetséges, egymás között házasodnak. Ha nem lehet, akkor is ügyelnek arra, hogy a választottnak legalább az egyik szülője közülük való legyen.

– Nekem nem hazudhat senki: a név alapján megmondom, ki a magyaráb – dicsekszik Dahab kapitány méltóságteljes arckifejezéssel üldögélve egy hatalmas zöld fotelban Imám Szabri testvérének, Mahmudnak a házában. Aztán nyílik az ajtó, és belép egy nagyon sötét bőrű égimeszelő fiatalember fehér dzsalabijjában. Gyanakvóan méricskél bennünket. Megint nyikordul az ajtó, és idősebb, fejkendős férfi lép be, a nyomában tekintélyt parancsoló úriember turbánban és rozsdabarna köpönyegben, néhány perc múlva újabb és újabb magyaráb férfi érkezik a szűkös vendégszobába, mindnyájan szálfatermetűek, különös arcúak, szíjas testalkatúak: akár válogatott katona ősoktól is származhatnak, olyannyira elütnek környezetüktől. Ingerültség, sértettség, harag és nyugtalan várakozás érződik az anébai ház levegőjében. Csodát, állami kapcsolatok biztosítékait várják tőlünk, hiába jelezzük, hogy mi csak posta vagyunk. Legfeljebb.

Dahab rojtos füzetét lapozgatja, s amikor zsúfolásig a vendégszoba, megkezdődik az egyiptomi magyarábok szellemidéző szertartása:

– Ősapánk a magyar fővárosból jött 1517-ben a szultánnal [a kapitány Budapestet mond, de ezt nézzük el neki], s Núbia lett az ő területe. A neve: Ibrahim el-Magyar. Egy fia volt: Ali. Annak fia: Husszein. Annak öt fia: Selabi, Musztafa (Gattában telepedett meg), Dzselaledin (gyermekai Anébába és Tuskába költöztek), Musa (leszármazottai Vádi-Halfában és Asszuánban élnek), Isza (fiai Tuskába és Moszmoszba mentek). Ők öten már núbiai fellahok, gazdálkodók voltak. Már a nagyanyjuk is núbiai volt. Tőlük, az öt atyától származik minden magyaráb család. Ezt a származási fát nagyapám diktálta le halálos ágyán 1981-ben, mivel omdaként sok magyarábbal találkozott a Nagy Gát előtti időkből. E családfa alapján bármelyik magyarábról meg tudom mondani, honnan jött – amikor Dahab végigér a családfa főágain, a szobában üldögélő magyarábok felélénkülnek, felmenőik nevét sorolják.

Anébában négyszáz, Gattában félszáz, Tuskában húsz–harminc, Ibrimben csak néhány, Kairóban további négyszáz fő – nagyjából ennyi az egyiptomi magyaráb társadalom létszáma, amelyet Dahab kapitány a családfa alapján a gyökérzetig visszanyomozhat. Szudánban többen élnek, néhány ezren legalább – hivatalos hazai adatok szerint a magyarábok összesen mintegy hétezeren vannak. Egy Vádi-Halfában

üzemeltetett arab nyelvű honlap tanulsága szerint jelentősebb magyar diaszpórák élnek a líbiai Tripoliban, a tunéziai El-Kairuánban, valamint Marokkóban. Törpe kisebbség, úgy tetszik, Egyiptomban a núbiai világ arisztokráciája, amely hallani sem akar kisebbséggé nyilvánításáról. Nem igazán etnikai, inkább családi kötelék láncolja össze őket, pontosabban egyetlen férfi, az állítólagosan magyar Ibrahim ötszáz éven át megőrzött emlékezete. Míg mi ötszáz év alatt sem tudunk utánajárni a magyarág igazságnak. Történelmi specialitásunk, hogyan kell csángó sorsra ítélni akár egy kis lélekszámú afrikai törzset is, amely köti az ebet a karóhoz, hogy hozzánk tartozik.

Arcuk fekete, szívük núbiai, kultúrájuk Nílus menti: de sértettségükben is büszkék távoli anyaországukra. Ám Egyiptomban is dübörög az asszimiláció, az arabizálás, így már nem sokáig lesz tudományos vagy – ha úgy tetszik – romantikus probléma a magyarág kérdés. Nem lesz gond olyasféle levelekre válaszolni, amelyet Almásy László kapott Magyararti sejkjétől:

„És mi mindig vágyódtunk megismerkedni, mert nem hallottunk a magyar király országából újságot, és nem mehetünk a hazába.”

Még néhány nemzedék, és nyugodtan elmondhatjuk: magyarágok, fekete magyarok márpedig nincsenek. És hogy még egyszerűbb legyen: nem is voltak sosem.

(Vége)